

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19-opppdrag 585
Vår ref.: 21/50978-5
Saksbehandler: David Nilssen
Dato: 15.12.2021

Svar på covid-19-opppdrag fra HOD 585 - Vurdering av unntak fra smittekarantene for ansatte i barnehager og skoler

Vedlagt ligger svar på dette oppdraget.

Sammendrag

- Det ble innført inngripende tiltak i samfunnet 15.12.21. Hensikten med tiltakene er å få kontroll på smittespredningen generelt, samt å forsinke utbredelsen av omikronvarianten
- Det er ønskelig å gjøre tiltakene så lite inngripende som mulig for barn og unge, samtidig som dette veies opp mot risikoen for smittespredning i og fra disse gruppene
- Unntak for karantene i arbeidstiden vil øke risikoen for smitte, og bør forbeholdes personer som jobber i kritiske samfunnsfunksjoner og institusjoner som allerede er nevnt i covid-19-forskriften
- Det anbefales at ansatte i barnehager og skoler ikke gis samme muligheter for unntak fra karantene i arbeidstiden, som personer i kritiske samfunnsfunksjoner og andre nevnt i covid-19-forskriften § 6e **før 31.12.21**. Dette skal revurderes før oppstart av skoleåret januar -22, med ny kunnskap om smittespredningen i samfunnet, omikronvarianten og også testkapasitet
- Det anbefales mulighet for unntak fra smittekarantene for ansatte i barnehager og skoler for å kunne opprettholde tilbud for barn til foreldre i kritiske samfunnsfunksjoner, samt barn og unge med særlige behov

Vi mottok skriftlig underlag fra FHI den 14.12.21, som er vedlagt i sin helhet.

Hdir vil 16.12.21 gjøre en mer helhetlig vurdering av ulike forhold knyttet til karantene, testing og testtilgang da dette henger tett sammen.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

David Nilssen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester
David Nilssen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

Svar på covid-19-oppdrag fra HOD 585 - Vurdering av unntak fra smittekarantene for ansatte i barnehager og skoler

Oppsummering

- Det ble innført inngripende tiltak i samfunnet 15.12.21. Hensikten med tiltakene er å få kontroll på smittespredningen generelt, samt å forsinke utbredelsen av omikronvarianten
- Det er ønskelig å gjøre tiltakene så lite inngripende som mulig for barn og unge, samtidig som dette veies opp mot risikoen for smittespredning i og fra disse gruppene
- Unntak for karantene i arbeidstiden vil øke risikoen for smitte, og bør forbeholdes personer som jobber i kritiske samfunnsfunksjoner og institusjoner som allerede er nevnt i covid-19-forskriften
- Det anbefales at ansatte i barnehager og skoler ikke gis samme muligheter for unntak fra karantene i arbeidstiden, som personer i kritiske samfunnsfunksjoner og andre nevnt i covid-19-forskriften §6e **før 31.12.21**. Dette skal revurderes før oppstart av skoleåret januar -22, med ny kunnskap om smittespredningen i samfunnet, omikronvarianten og også testkapasitet
- Det anbefales mulighet for unntak fra smittekarantene for ansatte i barnehager og skoler for å kunne opprettholde tilbud for barn til foreldre i kritiske samfunnsfunksjoner, samt barn og unge med særlige behov

Vi mottok skriftlig underlag fra FHI den 14.12.21, som er vedlagt i sin helhet.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

"Helse- og omsorgsdepartementet viser til nye regler for smittekarantene, jf. covid-19-forskriften § 4 i som trer i kraft fra 15. desember. Vi viser til unntak fra smittekarantene for personer som er strengt nødvendig for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, jf. § 6 e andre ledd. Ansatte i barnehage og skole er ikke omfattet av unntaket. Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om å vurdere om det er smittevern faglig forsvarlig å gi tilsvarende unntak fra smittekarantene for ansatte i:

1. barnehager
2. barneskole
3. ungdomsskole
4. videregående skole

Det bes om en vurdering av hvordan et ev. unntak smittevern faglig kan innrettes.

Frist for oppdraget: Svar på spørsmål 1 ble levert tirsdag 14.12.21. Etter muntlig avtale med saksbehandler i HOD er frist på spørsmål 2-4 satt til 15.12.21.

Bakgrunn

Regjeringens målsetting med pandemihåndteringen er å holde smitten under kontroll. Det er særlig lagt vekt på kapasiteten i helsevesenet og graden av sykefravær. Grunnet smittepotensialet til omikronvarianten blir det fra den 15.12.21 innført innstrammede tiltak i samfunnet for å forsinke utbredelsen av denne varianten. Disse tiltakene har man ønsket å gjøre så lite inngripende som mulig for barn og unge.

Andre relevante oppdrag

Oppdrag 570

Oppdrag 576

Oppdrag 578

Hasteoppdrag som tillegg til oppdrag 578

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

FHI vurderer det som smittevernfaglig forsvarlig å gi unntak til ansatte i barnehager, barneskole, ungdomsskole og videregående skole på lik linje med personell i kritiske samfunnsfunksjoner, jmf. §6e (i henhold til forskriftsendring av 14.12.2021)

FHI har på sine hjemmesider gitt råd til arbeidsgivere i samfunnskritiske virksomheter om vurderinger rundt hvilke arbeidstakere som først bør unntas karantene hvis nødvendig, samt råd for tilrettelegging av arbeidet i karanteneperioden. [Oppfølging av nærkontakter og hjemmeisolering - FHI](#). Disse sidene vil bli oppdatert etter forskriftsendringene gjeldende fra i dag (15.12.21). Vi anbefaler at skoler og barnehager som må benytte seg av unntaket gitt i § 6e også følger disse rådene, samt veiledere for skole/barnehage som gjelder uavhengig av unntaket.

Alle unntak fra smittekarantene medfører en økt samlet risiko for smittespredning. Hvilke grupper som skal unntas er en politisk beslutning.

HelseDirektoratets vurdering

HelseDirektoratet vurderer at barnehager og skoler ikke bør sidestilles med kritiske samfunnsfunksjoner eller nevnte institusjoner i § 6e andre ledd. Vi foreslår at denne vurderingen gjelder fram til og med 31.12.21, og revurderes før skolestart januar 2022. Det foreslås i tillegg at det gis et snevert unntak for denne gruppen i nytt tredje ledd.

Samtidig er dette uforenlig med å kunne holde skoler og barnehager åpne, både nå før jul og etter nyttår, at personell og barnehager og skoler gis fritak for karantene, jmf. § 6e (i henhold til forskriftsendring av 14.12.2021)

Det blir derfor et prinsipielt spørsmål om vi skal ha et barnehage- og skoletilbud. Vi støtter FHI i at alle unntak fra smittekarantene medfører en økt samlet risiko for smittespredningen. Hvilke grupper som skal unntas er en politisk beslutning.

1. Barnehageansatte: Potensialet for store utbrudd i barnehager vurderes som betydelig. Barn i barnehagealder er ikke vaksinerte og har ingen beskyttelse mot covid-19. Voksne som er fullvaksinerte ser ut til å ha liten beskyttelse mot å bli smittet med omikronvarianten, men har trolig noe beskyttelse mot alvorlig sykdom. Dette er foreløpig usikkert. Ved utbrudd i

barnehager er det sannsynlig at dette raskt vil spre seg til ansatte som tar med seg smitten inn i familien og videre i samfunnet. Utfordringen er en del barn særlige behov. Det er spesielt viktig å opprettholde et tilbud for disse.

2. Ansatte i barneskolen, inkludert SFO: Potensialet for store utbrudd i barneskoler vurderes som betydelig. Barn i barneskolealder er ikke vaksinerte og har ingen beskyttelse mot covid. Se vurdering i punkt 1. Utfordringen barn og unge med særlige behov som trenger skoletilbudet mer enn andre. Det er spesielt viktig å opprettholde et undervisningstilbud for disse.
3. Ansatte i ungdomsskolen: Personer i ungdomsskolealder har stor mobilitet slik at smitte inn i denne aldersgruppen, raskt vil kunne smitte videre. Ungdomsskoleelever kan dessuten som oftest kunne være hjemme alene, og i stor grad kunne håndtere digital undervisning dersom det er nødvendig. Utfordringen er barn og unge med særlige behov som trenger skoletilbudet mer enn andre. Det er spesielt viktig å opprettholde et undervisningstilbud for disse.
4. Ansatte i videregående skole: Argumentasjonen er tilsvarende som for ungdomsskoleelevene, men de fleste ungdommene vil være fullvaksinerte. Dessverre ser det foreløpig ikke ut til at fullvaksinasjon gir god beskyttelse mot omikronsmitte, slik at potensialet for videre smitte her også er stort.

HelseDirektoratet er bekymret for at man ved å utvide listen over virksomheter som har mulighet for unntak fra smittekarantene i arbeidstiden, vil kunne undergrave effekten av smittekarantene.

Hensikten med økt tiltaksnivå i samfunnet er å bremse smittespredningen, inkludert å forsøke å forsinke utbredelsen av omikronvarianten. Et viktig tiltak er å redusere antallet nærkontakter. Ønsket om å skjerme barn og unge mest mulig, må vurderes opp mot smittesituasjonen i samfunnet, og da spesielt spredningsevnen til omikronvarianten.

Det er i øyeblikket usikker tilgang på selvtester. Forutsetningen for unntak fra karantene i arbeidstiden er daglig testing med selvtester før man skal på jobb. HelseDirektoratet har ikke gjort estimater på hvor stort behovet for denne gruppen vil være. Usikkerheten omkring tilgangen på selvtester forventes å være mindre i løpet av de neste 2 ukene.

HelseDirektoratet anbefaler at ansatte i barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler i utgangspunktet ikke gis mulighet for fritak fra smittekarantene i arbeidstiden, fordi risikoen for smitte vurderes som stor. Det kan likevel bli utfordringer når det gjelder å opprettholde et tilbud for barn til foreldre i kritiske samfunnsfunksjoner og sårbare barn og unge. HelseDirektoratet foreslår derfor et snevert unntak som gir mulighet for å kunne opprettholde et tilbud for disse barna..

Målet med regjeringens strategi er å skjerme barn og unge ved innføring av smitteverntiltak. Det vil si at det er viktig å sikre grunnleggende rettigheter som skole og barnehagetilbud. Ved stort fravær på grunn av karantene hos ansatte vil dette kunne medføre stengte skoler og barnehager. Åpne barnehager og barneskoler, samt SFO, er nødvendig for at foreldre kan gå på jobb og for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner og et tilbud til barn og unge med særlige behov.

HelseDirektoratet mener at smittevern hensyn må veie tyngst i denne vurderingen, og vil derfor foreslå et snevert unntak slik at barn av personer som har kritisk samfunnsfunksjoner og sårbare barn er sikret et tilbud dersom skoler og barnehager har for stort fravær som følge av at de ansatte er i smittekarantene.

Helsedirektoratet foreslår også at det forskriftsfestes en plikt for kommunen til å gi et tilbud for barn av personell i kritiske samfunnsfunksjoner eller barn som tilhører sårbare grupper. Dette var tidligere forskriftsfestet i covid-19-forskriften § 12. Vi mener videre plikten for barnehage- og skoleeiere til å gi et ordinært tilbud på skolen og i skolefritidsordningen til alle elever og ordinært tilbud til alle barnehagebarn slik det følger av § 14 b fjerde ledd, bør oppheves fordi det strider mot kommunens adgang til å stenge skoler jf. smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b og fremstår derfor forvirrende.

Forslag til forskriftsregulering

§ 6 e nytt tredje ledd skal lyde:

Ansatte som er strengt nødvendig for å opprettholde et tilbud som nevnt i midlertidig forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbrudd av covid-19 §§ 2 og 3a kan gis unntak fra smittekarantene jf. § 4i arbeidstiden etter å ha testet negativt med selvtest samme dag som arbeidet skal gjennomføres. For personer som er i samme husstand eller tilsvarende nære til person som er i isolasjon etter § 7, gjelder unntaket bare dersom de er fullvaksinert, jf. § 3 sjettede ledd og bruker munnbind i arbeidstiden.

Helsedirektoratets konklusjon/anbefaling

- Å forsinke utbredelsen av en ny virusvariant vil kun være mulig når utbredelsen er lav i utgangspunktet. Effektive tiltak de neste ukene vil være viktige.
- Helsedirektoratet anbefaler at ikke gis mulighet for unntak fra karantene i arbeidstiden for ansatte i barnehager og skoler gjeldende fram til 31.12.21.
- Dette vil kunne føre til at barnehager og skoler vil måtte redusere tilbudet, men dette vil være gjeldende en kort tidsperiode
- Denne anbefalingen må revurderes før oppstart av skoleåret januar -22.
- Mulighet for unntak fra smittekarantene i arbeidstiden for ansatte i barnehager og skoler bør gis, dersom disse er nødvendig for å gi tilbud til barn av personell i kritiske samfunnsfunksjoner eller til barn og unge med særlige behov.

Fra: Molvik, Mari

Sendt: tirsdag 14. desember 2021 18:24

Til: Wenche Dahl Elde <Wenche.Dahl.Elde@helsedir.no>; Feruglio, Siri Laura <Siri.Laura.Feruglio@fhi.no>; utbrudd <utbrudd@fhi.no>

Kopi: ragnhild.holst@helsedir.no; Mari Svarstad Vestrheim <Mari.Svarstad.Vestrheim@helsedir.no>; Helga Katharina Haug <Helga.Katharina.Haug@helsedir.no>; David Nilssen <David.Nilssen@helsedir.no>; Johan Georg Røstad Torgersen <Johan.Georg.Rostad.Torgersen@helsedir.no>; helen.brandstorp@helsedir.no; Øystese, Kari Nutti Stidal <KariNuttiStidal.Oystese@fhi.no>; Lavoll, Silje Bruland <SiljeBruland.Lavoll@fhi.no>; Grenersen, Marte Petrikke <MartePetrikke.Grenersen@fhi.no>; Løken, Ragnhild Øye <RagnhildOye.Loken@fhi.no>; smittesporingVAKT <smittesporingVAKT@fhi.no>; _coronaledergruppe <coronaledergruppe@fhi.no>

Emne: SV: HAST Nytt oppdrag

Hei,

Folkehelseinstituttet vurderer følgende:

Det vurderes som smittevernfaglig forsvarlig å gi unntak til ansatte i barnehager, barneskole, ungdomsskole og videregående skole på lik linje med personell i kritiske samfunnsfunksjoner, jmf. §6e (i henhold til forskriftsendring av 14.12.2021)

FHI har på sine hjemmesider gitt råd til arbeidsgivere i samfunnskritiske virksomheter om vurderinger rundt hvilke arbeidstakere som først bør unntas karantene hvis nødvendig, samt råd for tilrettelegging av arbeidet i karanteneperioden. [Oppfølging av nærkontakter og hjemmeholing - FHI](#). Disse sidene vil bli oppdatert etter forskriftsendringene gjeldende fra i dag. Vi anbefaler at skoler og barnehager som må benytte seg av unntaket gitt i §6e også følger disse rådene, samt veiledere for skole/barnehage som gjelder uavhengig av unntaket.

Alle unntak fra smittekarantene medfører en økt samlet risiko for smittespredning. Hvilke grupper som skal unntas er en politisk beslutning.

Vennlig hilsen

Mari Molvik

Lege

Seksjon for resistens- og infeksjonsforebygging
Folkehelseinstituttet
Postboks 222 Skøyen, 0213 Oslo,
Besøksadresse: Lovisenberggata 8
Tlf: +47 2107 7627
www.fhi.no

